

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MCCCCXLVII. ad annum MDXXVII.

Parisiis, 1644

Generale Decretvm, Continens Haereseon, Qvae Nvnc pullulant, species, earum detestationem, modum iudicandi ac discernendi haereticos ac relapsos, formam & ordinem procedendi contra eosdem; eorumdem ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15644

ANNO
CHRISTI
1527.

GENERALE DECRETVM,
CONTINENS HÆRESEON, QVÆ NVNC
pullulant, species, earum detestationem, modum iudi-
candi ac discernendi hæreticos ac relapsos, formam &
ordinem procedendi contra eosdem; eorumdem etiam
acerbas pœnas, ac demum exhortationem ad princi-
pes potestatesque sæculares de illis profigandis & ex-
terminandis.

*Antonius miseratione diuina, tituli sanctæ Anastasiæ sacrosan-
ctæ Romanæ ecclesiæ presbyter cardinalis, archiepiscopus Se-
nonensis, Galliarum & Germaniæ primas, ac Franciæ cancel-
larius, vniuersis præsens hoc scriptum inspecturis, salutem in eo
qui est omnium vera salus.*

INTER cunctas pastoralis officii sollicitudines, quibus
premur incessanter, illa fortius nos angit, vt cun-
ctis hæreticis de finibus Christianorum expulsis, suisque
falsis & virulentis scriptis ac pestilentibus doctrinis, pe-
nitus extirpatis: fides catholica, quæ solidæ semper fuit
subnixæ petræ, integra illibataque permaneat: ac popu-
lus Christianus, nostræ potissimum provinciæ, in fidei
sinceritate (quolibet obscuritatis semoto velamine) im-
mobilis inuiolatusque persistat. Sane prospicientes (quod
non sine graui displicentia referimus) insurrexisse non-
nullos pseudochristos ac pseudopphetas, quorum dux
& vexillifer est Martinus Lutherus, qui a veritate exci-
dentes, nonnullos ac pene infinitos, etiam, si fieri possit,
electos, vt est apud Matthæum, ad errores inducunt ho- Matth. 24.
mines: haud dubie hæresiarchas, fastuosos, seditiosos,
Luciferiana superbia ac rabie lupina erectos: ac demum
quales Apostolus ad Timotheum graphice describit, 1. Tim. 4.
suisque pingit coloribus, & ad amissim exprimit. Qui
rursus, vt inquit Petrus, sectas perditas ac damnatas in- 2. Petr. 2.
troducunt, libertatem promittentes, cum ipsi sint fer-
ui corruptionis, in maximam certe reipublicæ Christia-
næ perniciem & iacturam: ac tandem, nisi cito occur-
ratur, ruinam & euersionem: vtpote quos non pudet
nouas hæreses effingere, sed etiam satagunt ac student
veteres, & iamdiu per ecclesiam sopitas, instaurare. Et

Concil. Tom. 34.

Iiii ij

inter hæc, primum de sacramentis ecclesiæ multa perniciose dogmatizant: affirmantes laicos & mulierculas æque atque presbyteros posse absoluere. Et quod hæcenus fuit inauditum, laicis vt sacerdotibus eucharistia consecrationem permittunt. Inter sacerdotes & plebem nihil interesse dicunt: sed omnes sacerdotes putant quicumque sunt Christiani. In clericis, in sacris ordinibus constitutis, calibatam non admittunt. Monachis & aliis voto obstrictis libertatem lasciuiendi indulgent. Quibus relicto velo & abiecta cuculla, ad sæculum redeundi facultatem relaxant, & apostasiam permittunt. Romanorum pontificum decreta, decretales epistolas, etiam & Canones conciliares eneruare contendunt. Veteres ecclesiæ ceremonias, ac receptas tot annis laudabiles consuetudines ridiculas censent. Et, vt ad impietatis cumulum addant, sacram scripturam figere ac refrigerare non dubitant; ac relicto sensu patrum orthodoxorum vellicare, & ad suum sensum reprobam contorquere; conuiciis semper & maledicentiis pleni, & non solum aceto perfusi, sed vbique veneno resperfi. Articulos insuper infinitos (quos non magnopere attinet referre) disseminant, aut scandalosos, aut temerarios, aut blasphemos, aut piarum aurium offensiuos. Ac tandem super exitiali pestilentique dogmatum veneno, pleraque alia tam foeda ac male olentia nauseabundi euomunt, vt quasi ex professo habeant, speciem ac decorem sanctæ matris ecclesiæ, non habentis maculam neque rugam, foedare, spurcare, ac contaminare. Veriti ergo, ne hoc veneficum virus in nobis credito dominico agro radices ageret, ac velut cancer cresceret in perniciem aliorum; officii nostri pastoralis esse duximus, vepres huiusmodi nociuas falce auctoritatis ecclesiasticæ refecare, & plantulam, priusquam subolesceret, & in plures serperet, radicitus euellere. Hinc est quod in hoc nostro prouinciali Concilio, quod ad corrigendos excessus & extirpandas hæreses, iuxta Calchedonense ac Lateranense Concilia, adunatum est, ad Dei honorem, fidei orthodoxæ exaltationem, ac subditorum nostrorum pacem, augmentum & tranquillitatem: duximus habito suffraganeorum nostrorum consensu, ac multorum diuini & humani iuris interpretum consilio,

Cap. Quoniam. 18. distincta.

Cap. Sicut olim. de accuf.

ANNO
CHRISTI
1527.

his tantis periculis salubriter ac celeriter prouidendum: Antiquos scilicet Canones (quorum vtique custodes & executores constituimur) aut declarantes, aut renouantes, seu ex potestate nobis concessa, interdum adiectione pœnæ communicantes. In primis iuxta sacrum Lateranense Concilium, excommunicamus & anathematizamus omnem hæresim, extollentem se aduersus orthodoxam & catholicam ecclesiam. Vniuersos insuper, qui aliter quam Romana credit & prædicat ecclesia, credere & pertinaciter asserere attentant, eiusmodi Concilii auctoritate velut hæreticos & pertinaces, & a communione fidelium separatos declaramus. Ecclesia quippe vniuersa errare non potest: vtpote quæ regitur Spiritu veritatis, secum manente in æternum, & cum qua Christus manet vsque ad consummationem sæculi. Quæ etsi diuersa, & nonnunquam (quod sapius neoterici hæretici obiiciunt) pugnantia proposuerit decreta, nihil tamen est in tanta decretorum multitudi-
 ne, quod fidei orthodoxæ * obuerfetur. Sed ab vno eodemque spiritu edocta fuit, vt ita pro conditione temporum statueret, vt visum fuerit conducibilius: eiusdemque Concilii auctoritate, credentes, receptatores, defensores, & fautores hæreticorum, excommunicationi subiaccere decernimus. Suspectos autem de hæresi & notatos, post vnam aut alteram correptionem, decernimus ab omnibus deuitandos, *scientes* (vt dicit Apostolus) *quod subuersi sunt, & suo plane iudicio condemnati.* Ac subinde dum intelligunt se a consortio hominum separatos, rubore plerumque suffusi, ad humilitatis gratiam & reconciliationis affectum facilius inclinuntur. Dammati de hæresi, si ad vnionem fidei catholicæ redire noluerint, maneat de foro ecclesiæ, & ad agendam perpetuam pœnitentiam in pane doloris & aqua tristitiæ, perpetuo carceri deputentur. Dammati de hæresi, si eam abiurare noluerint: si laici sunt, statim sunt iudicio sæculari relinquendi. Si clerici, præsentem potestatem sæculari, sunt a suis ordinibus degradandi, & pronuntiandum est, vt eos sæcularis iudex in suum forum recipiat. Ceterum quia episcoporum numerus per sacros Canones ad degradationem requisitus non facile potest aduari, concedimus, vt cum sacerdos aut alius in sacris ordinibus constitutus fuerit pro crimine hæresis degradandus,

Cap. Excommunicamus i. in princ. de hæret.

Dicto cap. Excommunicamus. §. Credientes.

Dicto cap. Excommunicamus. 2. Cap. Excommunicamus. 1. §. Dammati. de hæret.

15. q. 7. cap. Si quis. Ca. 1. de hæret. in 6.

Relapsi
quatuor
modis cog-
noscuntur.Cap. Super
eo, de hæ-
ret. in 6.Cap. Ver-
gentis, de
hæret.

possit, accersitis abbatibus, aliisque prælatis, solum episcopus degradare. Qui in hæresim semel abiuratam reciderint, ac velut canes ad vomitum redierint: tamquam palmites aridos in vite non manentes, foras mittendos decernimus, & sæculari iudicio sine vlla audientia relinquendos. Relapsos autem in hæresim, iuxta decretum Alexandri quarti, declaramus eos, qui in iudicio hæresim abiurarunt, & post committunt in ipsa, licet prius hæresis crimen non plene contra ipsos probatum fuisset. Insuper eos, qui in vna specie hæresis commiserunt, aut in vno fidei articulo errauerunt, & post simpliciter vel generaliter hæresim abiurarunt, si extunc in aliam speciem hæresis committunt, velut relapsos in hæresim decernimus iudicandos. Præterea is, de cuius lapsu in hæresim ante abiurationem constiterit, vel nunc constat: si post illam hæreticos deducat, acceptet, siue associet, vel dona ac munera eis mittat, seu fauorem eis impendat, qui excusari non possit, merito iudicari debet relapsus: cum illum ex approbati a se erroris consequentia, non sit dubium id fecisse. Nouissime, abiurans in iudicio hæresim, propter vehementem præsumptionem, si iterato labitur, licet non fuisset plene probata, relapsus dicitur. Ceterum relapsis etsi resipiscentia non profuerit ad euitationem pœnæ temporalis, tamen cum ecclesia nulli claudat gremium redeunti, non sunt ipsis relapsis, si pœnituerint, & pœnitentiæ signa apparuerint, pœnitentiæ & eucharistiæ sacramenta deneganda. Qui de hæresi deprehensi fuerint sola suspitione notabiles, nisi iuxta considerationem suspitionis, qualitatemque personæ, innocentiam suam congrua purgatione monstrauerint: anathematis gladio feriantur, & vsque ad satisfactionem condignam ab omnibus euitentur. Hæreticorum bona tamquam reorum læsæ maiestatis, si laici sint, fisco sæculari applicentur: si vero clerici, ecclesiis, a quibus stipendia receperint. Confiscationis autem executio non fiat per iudicem sæcularem, nisi prius a iudice ecclesiastico super crimine sententia pronuntiata extiterit.

Ceterum, quia intelleximus per nonnulla loca prouinciarum nostrarum quosdam (qui in nulla vnquam academia incorporati fuerint, sed in verba Lutheri iurarunt, aut Lutheri sunt nequiores) monopolia illicita facere, & occulta con-

ANNO
 CHRISTI
 1527.

uenticula, nec non cum laicis sese in penetralibus domo-
 rum recipere, & cum idiotis ac mulierculis conuersari, de
 fide catholica disputare, & non secus quam impius Mon-
 tanus cum suis Priscilla & Maximilla, simplicium animos
 eludere & fascinare, inter hæc iactantes se habere spiritum
 Domini: propterea, ne vitia sub specie virtutum subin-
 trent, præcipimus suffraganeis nostris, vt congregationes
 huiusmodi occultas & adeo perniciosas prohibeant, ac
 transgressores pœna condigna puniant, Deus enim, qui est
 lux vera, & qui illuminat omnem hominem venientem
 in hunc mundum, adeo execratur opera tenebrarum, vt
 apostolos in vniuersum mundum prædicaturos missurus
 præceperit eis aperte: *Quod dico vobis in tenebris, dicite in* Marc. 16.
lumine. Rursus etiam intelleximus, nonnullos Martini
 Lutheri libellos perniciosos, iam pridem cum suo auctore
 a sanctissimis pontificibus Leone papa, & Hadriano, nec
 non Clemente papa moderno, damnatos, a nonnullis ni-
 hilo secius, timore diuino & pudore humano prorsus ab-
 iectis, adhuc euulgari, legi, & circumferri. Propterea pro-
 hibemus sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, ne
 qui, cuiuscumque conditionis aut status existant, prædicti
 Lutheri libellos, aut qui ab eo & suis sequacibus prodiisse
 afferuntur, deinceps comparent, habeant, & circumferant:
 aut in concionibus publicis, seu priuatis confabulationi-
 bus, laudent, approbent, tueantur, aut euulgent. Porro
 cum, secundum Apostolum, alios dedit Dominus aposto- Ephes. 4.
 los, alios doctores, alios prophetas: hinc est, quod distri-
 cte iuxta sacrum generale Lateranense Concilium prohi- Cap. Ex-
 bemus, ne passim liceat cuius prædicationis officium vsur- communis-
 pare: neque ad prædicandum prodeant, nisi quibus aut a camus. 1. §.
 iure, aut a papa, aut episcopo loci, licentia concedetur. Quia vero.
Quomodo enim prædicabunt, nisi mittantur? Et veritas ipsa Rom. 10.
 dicit in euangelio: *Rogate Dominum messis, vt mittat ope-* Math. 9.
varios in messem suam. Ioannes quoque Baptista, specialis
 suæ missionis testimonium protulit de scriptura, dicens: Ioan. 1.
Ego vox clamantis in deserto: dirigite viam Domini, sicut di- Isaia 40.
 xit Isaias propheta.

Ordinamus insuper, quod suffraganei nostri, si viderint Dicto cap.
 aliqua loca esse de hæresi suspecta, per se aut alios idoneos §. Adiucis.
 quamcitus ad illa accedant, & ab illis de vicinia exigant sa-

Cap. Statu-
ta. de hæret.
in 6.Dicto cap.
Excommu-
nicamus.
1. §. Volu-
mus.Cap. Vo-
lentes. de
hæret. in cler.

Matth. 3.

Cap. Ex-
communi-
camus. 1. §.
Moncan-
tur. De hæ-
ret.

cramentum de prodendis huiusmodi hæreticis, ac Conuenticula illicita facientibus. Quibus etiam districte præcipimus, vt ad hæc exequenda diligenter inuigilent, & in negotio huiusmodi hæreticæ prauitatis, summarie & de plano procedant. Et si in expurgando huiusmodi fermento fuerint remissi aut negligentes, intelligant se pœnas incurfuros quæ in sacro generali Lateranensi Concilio continentur. Pœnas insuper reformident, contra inquisitores in officio delinquentes, in sacro Viennensi Concilio promulgatas. Constitutiones autem Urbani V. Clementis V. & Bonifacii VIII. diligenter obseruent suffraganei nostri. Obsecramus autem per viscera misericordiæ Dei nostri Christianissimum regem & principem ac dominum nostrum supremum, vt pro suo singulari zelo miroque affectu & incredibili deuotione religionis Christianæ, a suis terris & dominiis vniuersos hæreticos confestim repellat: exterminetque hanc tetram & diram luem hæreticorum, quæ in dies magis ac magis pullulat: res haud dubie inaudita, cum ab exordio nascentis ecclesiæ vsque ad hæc nouissima tempora regnum hoc Christianissimum (vt inquit Hieronymus) hæreticorum prodigiosis monstris caruerit. Proinde principes orthodoxi, si Christiano nomini consultum esse volunt, si religionis Christianæ ruinam metuunt, necesse est in exterminandis profigandisque hæreticis omnes suos conatus intendant, omnem suam potestatem exercent. Periculum alioqui est, ne Petri nauicula operiatur fluctibus, ac demergatur in profundum: nunquam enim sic vndis iactata est ecclesiæ nauis, sic ventis validis (id est vanis doctrinis) impulsâ, sic vndique procellis agitata. Inde, quod Christo in nauis dormiente apud Matthæum apostoli fecerunt instante naufragio, clamemus necesse est, & dicamus: *Domine, salua nos: perimus.* Nouissime ordinamus, quod rectores & consules ciuitatum, iuxta sacrum generale Lateranense Concilium, corporaliter præstent sacramentum, quod fideliter & efficaciter ecclesiam in huiusmodi negotio hæresis (cum fuerint requisiti) iuxta suum officium pro viribus adiuuabunt, manusque porrigent adiutrices. Episcopi autem vel inquisitores dum in huiusmodi negotio procedunt, & a sæcularibus iudicibus forsan excommunicatis subsidia postu-

ANNO
CHRISTI
1527.

postulant, nullam ex participatione huiusmodi excommunicationem incurrant. Præcipimus tandem singulis suffraganeis nostris, vt hoc nostrum tam salubre, tamque pro conditione temporum necessarium statutum, suis statutis synodalibus adiiciant, ac in prima eorum Synodo faciant publicari. Datum Parisiis in prima sessione Concilii nostri facta apud fratres eremitas sancti Augustini, anno Domini MDXXVII. die tertia Februarii.

INDEX DECRETORVM FIDEI.

CETERVM, quia magis solent sermones particulares moribus esse accomodi, quam vniuersales, iam superest, particularia quædam decreta super renascentibus nonnullis præfatis erroribus in medium proferre: quibus tum per sanctas scripturas, tum per sacra Concilia, traditionem ecclesiæ, antiquitatis consensum, tum per inconcussam ecclesiæ vsum, & certam eiusdem auctoritatem eiusmodi elidantur errores. Quorum quidem decretorum index subsequitur.

I. De vnitæ & infallibilitate ecclesiæ.	IX. De votis, & præsertim monasticis.
II. Quod ecclesiæ non sit inuisibilis.	X. Quod septem sint sacramenta ecclesiæ.
III. De auctoritate sacrorum Conciliorum.	XI. De sacrificio Missæ.
IV. Quod ad ecclesiæ spectet determinare, qui libri sint canonici.	XII. De satisfactione, purgatorio, & commemoratione defunctorum.
V. Aliqua esse firmiter credenda, quæ non continentur expresse in scriptura.	XIII. De veneratione sanctorum.
VI. De constitutionibus humanis.	XIV. De veneratione sacrarum imaginum.
VII. De ieiuniis ecclesiasticis.	XV. De libero arbitrio.
VIII. De calibatu sacerdotum.	XVI. De fide & operibus.

DECRETA FIDEI.

I.

SANCTVM quidem & indissolubile viri & vxoris vinculum: at vero magnum istud in Christo & ecclesiæ sacramentum, quam ille tantopere dilexit, vt seipsum traderet pro ea, quo illam sanctificaret, mundans eam lauacro aquæ in verbo vitæ, & exhiberet sibi gloriosam, non habentem maculam neque rugam. Cum igitur eam sibi in fide desponsauerit, ab ea profecto per infidelitatem, aut

Concil. Tom. 34.

Kkkk